

การสอนเสริมครั้งที่ 1
หน่วยที่ 1 - 7

41322

[illegible]

Commercial Law II :

Loans, Deposits, Agents and Insurance

(ฉบับปรับปรุง)

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา กฎหมายพณิชย 2 การสอนเสริมครั้งที่ 1

จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 32 ภาค 1/2557

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 1

ชุดวิชา 41322 กฎหมายพาณิชย์ 2

การสอนเสริมครั้งที่ 1 ยืม ฝาก และตัวแทน (ประเด็นที่ 1-10)

ประเด็น

1. ลักษณะของสัญญายืม
2. หลักสำคัญที่นำมาพิจารณาความแตกต่างของสัญญายืมใช้คงรูปและยืมใช้สิ้นเปลือง
3. หลักฐานในการกู้ยืมและการนำสืบการใช้เงินกู้
4. ลักษณะของสัญญาฝากทรัพย์
5. ประโยชน์ของการฝากของในคลังสินค้า
6. การวินิจฉัยการก่อสัญญาตัวแทน
7. ความรับผิดของตัวแทนต่อตัวการ
8. ความรับผิดของตัวการต่อตัวแทน
9. ความรับผิดของตัวการต่อบุคคลภายนอก
10. ความรับผิดของตัวแทนต่อบุคคลภายนอก
11. ลักษณะของสัญญาตัวแทนคำต่าง
12. การก่อสัญญานายหน้า
13. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการก่อสัญญาประนีประนอมยอมความ
14. ผลของการพนันและขันต่อ
15. ส่วนประกอบหลักของสัญญาประกันภัย
16. ส่วนได้เสียที่เอาประกันภัยได้
17. ลักษณะของวินาศภัยในสัญญาประกันภัย
18. หลักเกณฑ์การประกันภัยในการรับขน
19. หลักเกณฑ์การประกันภัยค่าจุน
20. สาระสำคัญของสัญญาประกันชีวิต

แนวคิด

1. สัญญายืมเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาเป็นทรัพย์สิน บริบูรณ์เมื่อมีการส่งมอบและเป็นสัญญาไม่ต่างตอบแทน
2. ประเภทของทรัพย์ การโอนกรรมสิทธิ์ และค่าตอบแทนการใช้ทรัพย์เป็นหลักสำคัญที่นำมาพิจารณาความแตกต่างของสัญญายืมใช้คงรูปและยืมใช้สิ้นเปลือง
3. การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป (มาตรา 653 วรรค 1) แก้ไขเพิ่มเติมโดย ม. 4 แห่ง พรบ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2548 ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้กู้การนำสืบการใช้เงินกู้ กรณีที่มีหลักฐานการกู้เป็นหนังสือนั้นการนำสืบการใช้เงินกู้ก็ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือเช่นกัน แต่ถ้ามีการเวนคืนหรือทางเพิกถอนเอกสารแห่งการกู้ยืม หรือมีการชำระหนี้กู้ยืมด้วยทรัพย์สินอื่นก็ไม่จำเป็นต้องนำสืบการใช้เงินกู้ด้วยเอกสาร

4. สัญญาฝากทรัพย์สินเป็นสัญญาไม่ต่างตอบแทนและไม่มีค่าตอบแทนบริบูรณ์ด้วยการส่งมอบสินที่ฝาก ผู้รับฝากไม่มีสิทธินำทรัพย์สินที่ฝากไปใช้สอย แต่จะต้องเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ในอารักขาแห่งตน
5. การเก็บของในคลังสินค้านั้น ผู้ฝากจะได้รับเอกสารที่เรียกว่าใบประทวนสินค้าและใบรับของคลังสินค้า ซึ่งเอกสารดังกล่าวนี้ผู้ฝากสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าได้ คือ โอน หรือจำนำสินค้าที่ฝากไว้นั้น
6. การก่อสัญญาตัวแทนจะต้องพิจารณาทั้งเจตนาและการกระทำประกอบกันและการทำการแทนกันนั้น จะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สามด้วย แต่ในบางกรณีก็พิจารณาเฉพาะการกระทำเพียงอย่างเดียวได้แก่ เรื่องตัวแทนเซิต
7. หากตัวแทนทำการใดไปโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตัวการตัวแทนก็ไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ ต่อตัวการ กรณีที่ตัวแทนต้องรับผิดชอบต่อตัวการ จะต้องเป็นกรณีที่ตัวแทนทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตัวการ
8. ตัวการจะต้องรับผิดชอบต่อตัวแทนหากตัวแทนได้รับความเสียหายหรือต้องรับภาระอย่างใด หรือมีสิทธิบางประการที่จะเรียกร้องเอาจากตัวการอันเนื่องมาจากการทำการเป็นตัวแทน
9. ความรับผิดชอบของตัวการต่อบุคคลภายนอก ยึดหลักขอบเขตอำนาจตัวแทนเป็นข้อพิจารณา
10. ความรับผิดของตัวแทนต่อบุคคลภายนอก ยึดหลักขอบเขตอำนาจและความสุจริตของตัวแทนเป็นข้อพิจารณา เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
11. ตัวแทนค่าต่างแตกต่างจากตัวแทนโดยทั่วไปตรงที่มีการจำกัดประเภทกิจการที่จะทำการแทนกัน และมีการกำหนดความรับผิดชอบของตัวแทนต่อบุคคลภายนอกไว้เป็นพิเศษ
12. นายหน้าเป็นสัญญาระหว่างฝ่ายหนึ่งช่วยเหลืออีกฝ่ายหนึ่งให้ได้ทำสัญญาใดๆ กับบุคคลที่สามจนสำเร็จ เพื่อค่าตอบแทนซึ่งเรียกว่า “บำเหน็จ”
13. สัญญาประนีประนอมยอมความจะต้องมีสาระสำคัญ 3 ประการได้แก่ การระงับข้อพิพาทที่มีอยู่หรือมีขึ้นให้เสร็จไป การยอมผ่อนผันให้แก่กัน และการกอสสิทธิขึ้นมาใหม่
14. ผลของการพนันและขันต่อไม่ก่อให้เกิดหนี้ใดๆ ทั้งสิ้นระหว่างผู้เข้าพนันและขันต่อ
15. ส่วนประกอบของสัญญาประกันภัย ได้แก่การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเงินจำนวนหนึ่ง การเกิดวินาศภัยหรือเกิดเหตุอย่างใดตามที่ตกลงไว้ การส่งเงินซึ่งเรียกว่า “เบี้ยประกัน” ให้อีกฝ่ายหนึ่ง
16. ส่วนได้เสียที่เอาประกันได้ ต้องเป็นส่วนได้เสียที่กฎหมายรับรองคุ้มครองและต้องเป็นส่วนได้เสียที่แน่นอน คิดเป็นราคาได้ เว้นแต่ส่วนได้เสียในกรณีประกันชีวิต ซึ่งส่วนได้เสียดังกล่าว ผู้เอาประกันต้องมีอยู่ในขณะเกิดสัญญาประกันภัย
17. วินาศภัยในสัญญาประกันจะต้องเป็นวินาศภัยในอนาคต เกิดขึ้นอย่างไรไม่แน่นอน สามารถคำนวณเป็นเงินได้ เว้นแต่เป็นกรณีการประกันชีวิตวินาศภัยจะเกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของบุคคลก็ได้ นอกจากนี้จะต้องไม่เกิดจากการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายหรือขัดขวางความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
18. การประกันภัยในการรับขนมีความแตกต่างจากสัญญาประกันวินาศภัยโดยทั่วไปในเรื่องเกี่ยวกับขอบเขตวินาศภัย เวลาที่เกิดวินาศภัย และราคาค่าสินไหมทดแทน หากไม่ได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น กรณีผู้รับขนเปลี่ยนเส้นทางขนส่งหรือวิธีขนส่งจะไม่มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ทางสัญญา

19. สิ่งที่น่ามาประกันภัยคำจุน คือความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยแต่ต้องไม่เกิดจากการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ผู้รับประกันต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ประกันภัยโดยตรง
20. การประกันชีวิตต้องอาศัยหลักเกณฑ์ของการประกันภัยโดยทั่วไป แต่เงื่อนไขทางการเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์คือ ความทรงชีพหรือมรณะของบุคคล ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจเป็นผู้เอาประกันหรือบุคคลอื่นก็ได้ แต่บุคคลดังกล่าวจะต้องมีส่วนได้เสียในความทรงชีพหรือมรณะของบุคคลที่ถูกเอาประกันชีวิต

วัตถุประสงค์

หลังจากสอนเสริมในประเด็นเหล่านี้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะของสัญญาอัยมได้
2. ระบุหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งแยกประเภทของสัญญาอัยมได้
3. ระบุหลักฐานที่ใช้ในการกู้ยืมเงินได้
4. ระบุหลักฐานและวิธีการที่ใช้ในการนำสืบการใช้หนี้กู้ยืมได้
5. อธิบายลักษณะของสัญญาฝากทรัพย์ได้
6. อธิบายประโยชน์ของการฝากของในคลังสินค้าได้
7. บอกแนวทางการวินิจฉัยข้อตกลงที่จะถือว่าเป็นสัญญาตัวแทนได้
8. บอกหลักเกณฑ์ของความรับผิดชอบระหว่างตัวการกับตัวแทนได้
9. บอกหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบระหว่างตัวการและตัวแทนที่มีต่อบุคคลภายนอกได้
10. บอกหลักเกณฑ์การก่อสัญญาตัวแทนคำต่างได้
11. บอกหลักเกณฑ์การก่อสัญญานายหน้าได้
12. บอกหลักเกณฑ์การก่อสัญญาประนีประนอมยอมความได้
13. อธิบายผลทางกฎหมายต่อผู้เข้าพนันและขันต่อได้
14. บอกส่วนประกอบหลักของสัญญาประกันภัยได้
15. อธิบายลักษณะส่วนได้เสียที่จะเอาประกันภัยได้
16. บอกลักษณะของวินาศภัยในสัญญาประกันภัยได้
17. อธิบายหลักเกณฑ์การประกันภัยในการรับขนและการประกันภัยคำจุนได้
18. ระบุสาระสำคัญของสัญญาประกันชีวิตได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. สร้างความคุ้นเคยกับนักศึกษา
2. อธิบายวัตถุประสงค์ของการสอนเสริม
3. อธิบายวิธีการศึกษาในชุดวิชานี้
4. อธิบายเนื้อหาตามประเด็นที่กำหนดในการสอนเสริมแต่ละครั้ง
(ครั้งที่ 1 ประเด็นที่ 1 – 10 และครั้งที่ 2 ประเด็นที่ 11 – 20)
โดยใช้เอกสารสื่อโสตทัศน์และเทคนิคโสตที่ประกอบการอธิบาย
5. เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการสอนเสริมซักถามปัญหาในเนื้อหา
6. ประเมินผลหลังการสอนเสริมโดยยกกรณีตัวอย่างตามแนวที่กำหนดไว้ให้
7. เฉลยคำตอบหรือตัวอย่างพร้อมแนะนำวิธีตอบข้อสอบอัตนัย
8. แนะนำการเตรียมตัวสอบและตอบปัญหาทั่วไปของนักศึกษา
9. ประเมินผลการสอนเสริมด้วยตนเองตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้

สื่อการสอนเสริม

1. ชุดการสอนเสริมชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2
2. เอกสารโสตทัศน์
3. แบบประเมินผลหลังเรียน (กรณีตัวอย่าง)
4. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้รับการสอนเสริมที่เกี่ยวกับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการสอนเสริม
2. ดูผลการตอบคำถามจากการซักถามขณะที่อธิบายเนื้อหาในการสอนเสริม
3. ประเมินผลจากการตอบแบบประเมินผลหลังเรียน (กรณีตัวอย่าง)
4. ผู้สอนเสริมประเมินผลการสอนของตนเองจากแนวทางและรูปแบบที่กำหนด

ไสตท์ศน์ # 1.1

เนื้อหาสาระของชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ยืม	2. ฝาก
3. ตัวแทน	4. ตัวแทนค้าต่าง
5. นายหน้า	6. การประนีประนอมยอมความ
7. การพนันและขั้นตอน	8. การประกันภัย

ไสตท์ศน์ # 1.2

ลักษณะสัญญาอิมมีดังต่อไปนี้

1. เป็นเอกเทศสัญญา
2. เป็นสัญญาไม่ต่างตอบแทน
3. บริบูรณ์เมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สิน
4. มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญา

ไสตท์ศน์ # 1.3

หลักสำคัญที่นำมาพิจารณาความแตกต่างระหว่างสัญญาอิมใช้คงรูปและสัญญาอิมใช้สิ้นเปลือง

1. ประเภททรัพย์สิน
2. การโอนกรรมสิทธิ์
3. ค่าตอบแทนการใช้ทรัพย์สิน

ไสตท์ศน์ # 1.4

ลักษณะของสัญญาฝากทรัพย์สิน

1. วัตถุประสงค์ของสัญญาเป็นทรัพย์สิน
2. บริบูรณ์เมื่อส่งมอบ
3. ผู้รับฝากจะใช้สอยทรัพย์สินที่ฝากไม่ได้และต้องเก็บไว้ในอารักขาแห่งตน
4. เป็นสัญญาไม่ต่างตอบแทนและไม่มีค่าตอบแทน เว้นแต่จะตกลงกัน หรือโดยพฤติกรรมหรือความคาดหมายได้ว่ามีค่าตอบแทน

ไฮโดรคาร์บอน # 1.5

หลักเกณฑ์ของสัญญาโดยทั่วไปประกอบด้วย

1. ความสามารถ
2. การแสดงเจตนา
3. วัตถุประสงค์
4. แบบ

ไฮโดรคาร์บอน # 1.6

สาระสำคัญของการแสดงเจตนาต่อสัญญาตัวแทน

1. ฝ่ายหนึ่งให้ทำการแทนกัน และอีกฝ่ายหนึ่งรับที่จะทำการแทนกัน
2. “การ” ที่จะต้องทำแทนกันนั้นอาจเป็นนิติกรรมสัญญา หรือการอื่นใดนอกเหนือจากที่กล่าวแล้วก็ได้

ไฮโดรคาร์บอน # 1.7

การก่อสัญญาตัวแทนจะต้องพิจารณาทั้งเจตนาและการกระทำประกอบกัน และจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สาม แต่ในบางกรณีก็พิจารณาเฉพาะการกระทำอย่างเดียว เช่น ตัวแทนเชิด

ไฮโดรคาร์บอน # 1.8

ความรับผิดชอบตัวแทนต่อตัวการมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. **ไม่ต้องรับผิดชอบต่อตัวการ** ในกรณีตัวแทนกระทำการโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อตัวการ
2. **ต้องรับผิดชอบต่อตัวการ** ในกรณีตัวแทนกระทำการก่อ ให้เสียหายแก่ตัวการอันเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้
 - 2.1 ทำการนอกเหนือคำสั่ง (807)
 - 2.2 ไม่ทำการด้วยตนเอง (808)
 - 2.3 ไม่ส่งเงินและทรัพย์สินที่ได้ไว้ให้แก่ตัวการ (810)
 - 2.4 ไม่โอนสิทธิที่ได้มาให้แก่ตัวการ (810 วรรคสอง)

ไฮทท์ศน์ # 1. 8 (ต่อ)

- 2.5 กระทำกรโดยประมทเลินเล่อ ไม่กระทำกร หรือกระทำกรโดยปรศจก อำนจหรือนอกอำนจ (812)
- 2.6 ตัวแทนตั้งตัวแทนช่วงโดยมิชอบ (813)
- 2.7 ไม่กระทำกรตามข้อตกลงที่มีกับตัวกร
- 2.8 บอกเลิกลัญญในเวลาที่ไมเหมาะสม (827)

ไฮทท์ศน์ # 1.9

ควมรับผิดชอบตัวกรต่อตัวแทนมีในกรณีต่อไปนี้

1. ตัวแทนเกิดความเสียหาย อันเนื่องมจกทำกรให้ตัวกร (816 วรรคสาม)
2. ตัวแทนรับภาระหนี้กับบุคคลภายนอก (816 วรรคสอง)
3. ตัวแทนออกเงินทรองหรือออกเงินค่าใช้จ่ายไป ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็น (816 วรรคแรก)
4. เมื่อมีข้อตกลงให้มีบำเหน็จ (803, 817)
5. เมื่อจะต้องกระทำกรใดๆ ให้แก่ตัวแทนตามข้อตกลง
6. บอกเลิกลัญญในเวลาที่ไมเหมาะสม (827)

ไฮทท์ศน์ # 1.10

ควมรับผิดชอบบุคคลภายนอก

1. ควมรับผิดชอบตัวกรต่อบุคคลภายนอก	2. ควมรับผิดชอบของตัวแทนต่อบุคคลภายนอก
1.1 ตัวแทนทำกรภายในขอบเขตอำนาจ อย่างถูกต้อง (820)	2.1 โดยทั่วไปไม่ต้องรับผิดชอบ (820)
1.2 ในกรณีมีตัวแทนเขต (821, 822) ของตัวแทน (823)	2.2 ตัวกรอยู่ต่างประเทศ (824)
1.3 กรณีตัวกรให้สัตยาบันแก่การกระทำ ของตัวแทน (823)	2.3 กระทำกรโดยเห็นแก่อำมสสินจ้าง (825)
	2.4 การกระทำโดยปรศจกอำนจ (823)

แบบประเมินผลนักศึกษาลังการสอนเสริม (กรณีตัวอย่าง)
สำหรับการสอนเสริมครั้งที่ 1 (สัปดาห์ที่ 1.11-1.13)

สไลด์ทัศน์ # 1.11

1. สัญญากู้เงินเป็นสัญญาымประเภทใด นายสมศรกู้ยืมเงินนางสาวสมศรี จำนวน 2,000 บาท
ประการหนึ่ง กับกู้ยืมเงินนางสาวสมทรง 2,500 บาท อีกประการหนึ่ง พอถึงกำหนดเวลาชำระเงิน
ที่กู้ยืม นายสมศรไม่ชำระเงินที่กู้ยืม ดังนี้ให้ท่านวินิจฉัยว่านางสาวสมศรีและนางสาวสมทรงจะฟ้อง
เรียกเงินกู้คืนจากนายสมศรได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าการกู้ยืมเงินทั้งสองราย
ไม่ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกันเป็นหลักฐานเพียงแต่นายสมศรมีจดหมายถึงนางสาวสมทรงว่า “ของที่
ฝากซื้อได้รับแล้ว ส่วนเงินที่ให้ผมยืม 2,500 บาทนั้น ไม่ต้องเป็นห่วงว่าคุณจะไม่ได้คืน ผมต้องคืนให้
สมทรงแน่ๆ” ลงชื่อ สมศร

ตอบ.....

ตอบ.....

[illegible]